

Pandeemilise gripi A/H1N1 vaksineerimise korraldus

Vaksineerimise üldeesmärgid

Pandeemilise gripi A/H1N1 vaksineerimise eesmärgid on suunatud:

- a) otseselt haigestumise, raskete haigusjuhtude, hospitaliseerimiste arvu ja suremuse vähendamisele ning kaudselt viiruse ülekandmise ja haiguse leviku piiramisele;
- b) meditsiiniteenistuste toimepidevuse tagamisele.

Vaksineerimisele kuuluvad kõik isikud, kes soovivad end vaksineerida.

Vaksineerimise korraldamine

Vaksineerimist pandeemilise gripi A/H1N1 vastu korraldavad oma nimistu põhiselt perearstid. Vaksineerimist korraldavad lisaks nakkuskabinetid, haiglad, naistenõuandlad ja teised tervishoiuasutused, kellel on õigus immuniseerimise läbiviimiseks.

Töölasele ohustatud inimeste vaksineerimine viiakse läbi töandja määratud korraldusega.

Nõuetekohaste immuniseerimise läbiviimise võimaluste puudumisel asutuse siseselt pöörduvad vaksineerimisele kuuluvad töölasele ohustatud isikud vaksineerimise läbiviimiseks oma perearsti poole.

Vaktsiinide tellimine

Immuniseerimist läbiviivad tervishoiuteenuse osutajad esitavad vajalikud vaktsiini tellimused Terviseameti (TA) piirkondliku talituse esinduse e-aadressile, mis on toodud käesoleva dokumendi **lisas nr 1** alljärgneva tabeli kujul:

Perearst/perearsti-keskus, haigla, naistenõuandla, kiirabi vm tervishoiuasutus	Asutuse täpne aadress	Kontaktisik (nimi, perekonnanimi)	e-mail mob.tel	Vaktsiini vajadus (alla 10 a. laste arv)	Vaktsiini vajadus (üle 10 a. isikute arv)	Kokku

Vaktsiinide transportimine ja säilitamine

Vaktsiinide kvaliteedi säilitamiseks peavad olema tagatud nõutavad temperatuuri tingimused kõikidel säilitamise ja veo etappidel (külmahela nõuded) vastavalt sotsiaalministri 7. oktoobri 2003. a määrusele nr 113: „Vaktsiinide ja immuunglobuliinide soetamise, jaotamise, säilitamise ja veo ning külmahela toimimise kord“.

Vaktsiinide jaotamine

Vaktsiinide esmane ladustamine toimub maaletooja poolt määratud hulgimüügi külmlaos. Hulgimüügi külmlaos toimub vaktsiini überpakkimine vastavalt Terviseameti poolt antud suunistele. Hulgimüügi külmalaost transporditakse vaktsiin Terviseameti piirkondlike talituste esindustesse. Terviseameti piirkonlikes talituste esindustes toimub vaktsiinide ajutine ladustamine, überpakkimine ning edasine väljastamine.

Vaktsiinide jaotamise ja väljastamise aluseks riiklikul ja maakondlikul tasemel on immuniseerimist läbiviivatelt tervishoiuteenuse osutajatelt saadud tellimused vaktsiinide vajaduste kohta.

Informatsioon vaktsiini saabumise kohta TA piirkondlike talituste esindustesse avalikustatakse aadressil: <http://www.terviseamet.ee/nakkushaigused/meedikutele/gripi-ah1n1-vastane-vaktsineerimiskampania.html>

Vaktsiini võib väljastada ainult nende vastuvõtmiseks volitatud töötajale külmelementidega külmkonteineri olemasolul ja kasutamisel.

Väljaantava vaktsiini iga saadetise kohta täidetakse vastuvõtu-saateleht kahes eksemplaris, millest üks jääb väljastajale (TA) ja teine antakse vastuvõtjale (TTO). Saatelehe vorm on toodud antud dokumendi **lisas nr 2**.

Vastuvõtu-saatelehe alusel peetakse saadud immuunpreparaatide arvestust nimetuste ja partii numbrite järgi ning kasutatud immuunpreparaatide arvestust registreeritud immuniseerimiste alusel.

Immuniseerimise protseduur

Immuniseerimiste korraldamine ning läbiviimine toimub kooskõlas sotsiaalministri 31. oktoobri 2003. a määrusega nr 116 „Immuniseerimise korraldamise nõuded“.

Vaktsineerimine on Eesti Vabariigis **vabatahtlik, kohustuslikku vaktsineerimist ei rakendata**. Alaealise ning piiratud teovõimega isiku vaktsineerimise üle otsustab tema seaduslik esindaja.

Immuniseerimist tohib läbi viia arst või arsti järelevalve all õde. Immuniseerimist tohib läbi viia meditsiinitöötaja, kes on täies mahus läbinud immuniseerimisalase täiendusõppekursuse ja saanud selle lõpetamise kohta tunnistuse. Perearsti, pediatraia või infektsioonhaiguste residentuuri läbinud arstil ei ole eelnev täiendusõppekursuse läbimine nõutav.

Vaktsineerimise läbiviimisele peab eelnema immuniseeritava tervise kontroll, mille eest vastutab arst. Enne patsiendi immuniseerimist tuleb veenduda, et immuniseerimisele ei ole vastunäidustusi, et vaktsiin ei ole aegunud, seda on teadaolevalt hoitud õigetes säilitustingimustes ning et käepärast on esmaabivahendid võimaliku anafülaktilise reaktsiooni puhuks.

Immuniseerimist läbiviiv tervishoiutöötaja informeerib patsienti või tema seaduslikku esindajat vaktsineerimisega soetud asjaoludest, sh võimalike kõrvaltoimete tekkest. Detailne informatsioon vaktsiinide ja võimalike kõrvaltoimete kohta on toodud Ravimiameti koduleheküljel: <http://www.ravimiamet.ee/18215>

Vaktsiinide annustamine ning manustamine toimub vastavalt ravimi omaduste kokkuvõttes ja pakendi infolehes toodud infole. Erinevate pandeemilise gripi A/H1N1 vaktsiinide kasutamise lihtsustamiseks on koostatud alljärgnev **juhis**: http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/ASO/A_H1N1/juhis_vaktsiinide_kasutamis_eks.pdf

Vaktsiine manustatakse lihasesisesi.

Sobivad süstekohad vaktsiinide lihasesisesteks manustamiseks:

- imikutele ja kuni 2-aastastele lastele – välimise reielihase esiülaosa;
- alates 2 aasta vanusest (piisava lihasmassi olemasolul alates 1 aasta vanusest) – õlavarre deltalihas.

Vaktsiine ei manustata tuharalihasesse.

Lihasesisesed süstid tuleb teha võimalikult sügavale. Süstekoht tuleb eelnevalt puhastada desinfitseeriva lahusega. Puhastatud süstekohal tuleb lasta kuivada või kuivatada steriilse tupsutiga.

Vaktsiinide manustamisel kasutatakse ühekordse kasutusega süstlad- täiskasvanutel 23G tüüpi ja lastel 25G tüüpi nõelaga.

Vaktsineerimist ei viida läbi juhul kui inimene on teadaolevalt põdenud eelnevalt pandeemilist grippi A/H1N1 (haigustekitaja on laboratoorselt kinnitatud). Juhul kui inimene on põdenud kõrge palavikuga haigust, kuid selle etioloogiline tekitaja on teadmata, on soovitatav vaktsineerimine läbi viia.

Patsiendile tuleb soovitada jääda peale vaktsiini manustamist veel vähemalt 15-20 minutiks meditsiinasutusse, et oleks käepärast esmaabi võimaliku minestuse või anafülaksia puhul.

Vaktsiinide üheaegne manustamine

Vaktsiini võib samaaegselt (ühel päeval) manustada erinevate komponentvaktsiinide, inaktiveeritud vaktsiinide kui ka elusvaktsiinidega. Ajavahemik pandeemilise gripivaktsiini ja teiste vaktsiinide manustamise vahel ei ole vajalik. Kui erinevaid vaktsiine manustatakse samal päeval, tuleb need süstida erinevatesse jäsemetesse.

Vastunäidustused immuniseerimistele

A) Püsivad vastunäidustused

1. anamneesis anafülaktilist tüüpi ülitundlikkus sesoonse gripivaktsiini mõnele koostisosale või jääkidele.

Pandeemilise gripi vastaste vaktsiinide koostisainete täpse loetelu leiab vastavate vaktsiinide ravimi omaduste kokkuvõtelt Ravimiameti kodulehelt <http://www.raviamet.ee/18215>.

2. raske üldreaktsioon pärast eelmist vaktsiinidoosi
- raske lokaalne reaktsioon ei ole absoluutseks vastunäidustuseks järgnevale doosile

B) Immuniseerimine on ajutiselt vastunäidustatud ägeda palavikuga haigestumise korral

Hüübimishäiretega patsient

Lihasesiseste vaktsiinide manustamisel on soovitatav kasutada võimalikult peenikest nõela ning süstijärgselt asetada süstikohale mõneks minutiks rõhkside või külm mähis.

Immuniseerimise registreerimine ja aruandlus

Immuniseerimine registreeritakse tervishoiuteenuse osutaja poolt paber kandjal või elektrooniliselt peetavas immuniseerimisraamatus ning sellekohane sissekanne tehakse immuniseerimispassi ja tervisekaarti.

Immuniseerimisraamatusse või elektroonilisse andmebaasi kantakse immuniseeritava nimi, vanus, vaktsiini manustamise aeg, manustatud vaktsiini täpne nimetus, partii number ja kehtivusaeg.

Immuniseerimispass väljastatakse vastsündinutele sünnitusmajas, teistele isikutele perearsti või muu tervishoiuteenuse osutaja poolt teostatud immuniseerimisel. Kui vaktsineeritaval ei ole immuniseerimispassi on see võimalik välja printida Terviseameti kodulehelt: <http://www.terviseamet.ee/nakkushaigused/meedikutele/gripi-ah1n1-vastane-vaktsineerimiskampaania.html> vastavalt antud instruktsioonidele.

Sotsiaalministri 31. oktoobri 2003. a määruse nr 116 „Immuniseerimise korraldamise nõuded“ lisaga 3 kehtestatud aruande vormi «Nakkushaiguste immunoprofülaktika» kantakse üksnes andmed sesoone gripi vaktsineerimiste kohta.

Pandeemilise gripi A/H1N1 immuniseerimised kajastatakse käesoleva dokumendi **lisas nr 3** kehtestatud aruande vormi kohaselt ning edastatakse iganädalaselt reedel TA piirkondliku talituse esindusele lisas 1 toodud e-aadressil.

Immuniseerimisega seotud jäätmete hävitamine

Vastavalt jäätmeseadusele ning selle alusel kehtestatud õigusaktidele kuuluvad immuniseerimisega tekkivad jäätmed ohtlike jäätmete hulka. Kui immuunpreparaatide ja teiste immuniseerimisega seotud jäätmete (kasutatud vialid, süstlad) hävitamine toimub tervishoiuteenuse osutaja juures kohapeal, tuleb arvestada, et inaktiveeritud vaktsiinid ja puhastatud antigene sisaldavad vaktsiinid tühjendatakse süstla ja nõela abil kanalisatsiooni.

Immuniseerimise läbiviijad on kohustatud pidama koguselist arvestust kasutamata jäänud ja hävitatud immuunpreparaatide üle. Aruande vorm on toodud käesoleva dokumendi **lisas nr 4**. Aruanne esitatakse määratud kuupäevaks e-mailiga TA piirkondliku talituse esindusele.

Immuniseerimiste järgsed võimalikud kõrvaltoimed ja nendest teavitamine

Immuniseerimise tõsised kõrvaltoimed esinevad harva. Peamiselt on esinenud palavik, iiveldus, peavalu, allergilised reaktsioonid ja süstekoha reaktsioonid.

Pandeemilise gripi vastaste vaktsiinide kõrvaltoimetest on vaja rohkem teada, seetõttu tuleb teatada **kõigist kõrvaltoimetest**. See aitab hinnata vaktsiini kasu ja riski suhet ning rakendada vajalikke meetmeid ohutumaks kasutamiseks.

Kõikidest immuniseerimise kõrvaltoimetest tuleb teatada Ravimiametile. Teatist on võimalik saata kas elektrooniliselt <http://www.sam.ee/6668>, posti teel aadressil Nooruse 1, 50411 Tartu, või faksiga: 7 374 142. Kõrvaltoime teatise vorm väljatrükkimiseks on Ravimiameti kodulehel <http://www.sam.ee/12611>. Sissekannet immuniseerimise kõrvaltoime kohta tehakse ka patsiendi tervisekaarti ja immuniseerimispassi.

Järelevalve

Järelevalvet immuniseerimise läbiviimise, vaktsiinide jaotamise, säilitamise ja veo ning külmahela toimimise üle teostab Terviseamet.

Rahastamine

Pandeemilise gripi A/H1N1 vaktsiinide hankimist, säilitamist, vedu ja külmahela toimimist rahastatakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi kaudu.

Töölaserit ohustatud isikute vaktsineerimine toimub kooskõlas Töetervishoiu ja tööohutuse seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktidega. Töölaserit ohustatud isikute vaktsineerimine toimub tööandja kulul (v.a. vaktsiini soetamisega seotud kulud).

Tervishoiuteenuse osutaja poolt läbiviidud **riskirühma kuuluvate** inimeste vaktsineerimist pandeemilise gripi vastu rahastatakse Eesti Haigekassa riskireservist kulupõhiselt 2010. aastal.

Riskirühma kuuluvad Vabariigi Valitsuse 3. detsembri 2009 a. kinnitatud ning 7. jaanuari 2010 a. nõupidamisel laiendatud riskirühmad, sh:

- lapseootel naised ning sünnitusjärgsed naised kuni 6 kuu jooksul;

- lapsed ja noorukid vanuses 6 kuud kuni 17 aastat;
- 18–64-aastased täiskasvanud, kes põevad raskeid kroonilisi või immuunpuudulikkusega kulgevaid haigusi;
- tövõimetus- ja vanaduspensionärid.

Tervishoiuteenuse osutajal on õigus **riskirühma mitte kuuluvate** inimeste vaksineerimise eest pandeemilise gripi vastu küsida patsiendilt tasu **kuni 67 krooni**.

Pandeemilise A/H1N1 gripi vaksineerimise kohta raviarvete esitamine perearstide ning eriarstide poolt toimub vastavalt alljärgnevatele **Eesti Haigekassa juhistele**:

http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/ASO/A_H1N1/raviarve_perearstile.pdf

http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/ASO/A_H1N1/raviarve_eriartstile.pdf

Teavitamine

Sotsiaalministeerium koostöös Terviseameti ja Raviameti; maavalitsuste ja kohalike omavalitsustega korraldavad elanikkonna teavitamise pandeemilise gripi vastasest vaksineerimisest meedia ning Sotsiaalministeeriumi ja Terviseameti kodulehekülgede vahendusel.

Lisa 1. Terviseameti piirkondlike talituste esinduste e-aadressid

tallinn.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Mari Järvelaid, tel. 6 943 722)
harju.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Mari Järvelaid, tel. 6 943 722)
parnu.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Kadri Juhkam, tel. 44 31 163)
jarva.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Maie Laos, tel. 38 51 975)
rapla.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Ellen Villig, tel. 94919)
tartu.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Meelis Polakese, tel 7 447412)
jogeva.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Antonina Järviste, tel. 77 68800)
polva.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Krista Tõlp, tel. 79 90928)
valga.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Veera Jõgeva, tel. 76 79232)
viljandi.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Jaana Pullmann, tel.43 30520)
voru.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Natalja Zolotova, tel.78 21138)
hiiu.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Eve Sahtel, tel. 46 32 180)
laane.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Lea Kiis, tel. 6943 811)
saare.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Inge Balin, tel. 45 36 907)
laanevirumaa.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Aime Salonen, tel. 32 54 157)
idavirumaa.vaktsiin@tervisekaitse.ee	(Regina Gusseva, tel. 3375211)

Lisa 2. Immuunpreparaatide vastuvõtu-saateleht

VASTUVÕTU-SAAATELEHT nr

Väljastaja: **Terviseamet**, Paldiski mnt.81, Tallinn

Saaja:

Immuunpreparaadi nimetus	Tootja	Ühik	Pakendi suurus	Partii nr	Kehtivusaeg	Kogus
<i>CELVAPAN PANDEMRIX (pandeemilise gripi A/H1N1 vastane vaktsiin)</i>	<i>Baxter GSK</i>	<i>doos</i>	<i>10 doosi viaalis</i>			

Väljastas:(nimi ja allkiri) (kuupäev)

Võttis vastu:(nimi ja allkiri)..... (kuupäev)

Lisa 3. Pandeemilise gripi A/H1N1 immunoprofülaktika

http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/ASO/A_H1N1/Pandeemilise_gripi_immunoprofulaktika_aruande_vorm.xls

Ülaloodud aruanne esitatakse e-mailiga TA piirkondliku talituse esindusele iga nädala tagant, reedeti, tööpäeva lõpuks.

Lisa 4. Immuunpreparaatide kuluaruanne

http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/ASO/A_H1N1/Immuunpreparaatide_kuluaruande_vorm.xls

Ülaloodud mitmedoosiliste viaalide immuunpreparaatide kuluaruanne esitatakse määratud kuupäevaks e-mailiga TA piirkondliku talituse esindusele.